

یادداشت

بازسازی اعتماد

ترمیم سرمایه اجتماعی در ایران

سیدمهدادبنی‌هاشمی‌کهنگی

اعتماد اجتماعی، شریان حیاتی هر جامعه است؛ شریانی که اگر آسیب ببیند، حتی قوی‌ترین قوانین و نهادها نیز نمی‌توانند مردم را پای سیستم نگه دارند. ایران امروز درگیر فشارهای چندلایه است: تورم مزمن، بیکاری گسترده، کاهش قدرت خرید، رشد نابرابری، ناکارآمدی خدمات عمومی، فشارهای خارجی و کاهش سرمایه اجتماعی هم‌زمان، باعث فاصله میان مردم و نهادهای دولتی شده است. وقتی اعتماد مردم به دولت و نهادها تحلیل برود، هر تصمیم، هر سیاست و هر قانون، به جای ترمیم، ممکن است تنش جدید ایجاد کند.

چرا اعتماد فرسوده می‌شود؟

اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که مردم باور کنند قوانین منصفانه‌اند، تصمیم‌ها شفاف است و نهادها پاسخ‌گو عمل می‌کنند. اما وقتی تصمیمات شتاب‌زده، غیرشفاف یا ناپایدار باشند و اجرای قانون تبعیض‌آمیز به نظر برسد، اعتماد به‌سرعت تحلیل می‌رود. نمونه واقعی آن را می‌توان در خیابان‌ها دید: صف‌های طولانی دریافت خدمات، اعتراض به قطع پارانه یا تسهیلات بانکی، خانواده‌هایی که برای کوچک‌ترین حق قانونی باید ماه‌ها و گاهی سال‌ها تلاش کنند و احساس کنند صدای‌شان شنیده نمی‌شود. اینها فقط داده نیست؛ حس روزمره مردم است، همان تجربه‌ای که سرمایه اجتماعی را از درون می‌خورد.

حقوق؛ ابزار بازسازی اعتماد

حقوق می‌تواند بازوی ترمیم اعتماد باشد، نه صرفاً ابزار مجازات یا کنترل. سازوکارهای میناجی‌گری، مشاوره پیش از طرح دعوی و عدالت ترمیمی، می‌توانند اختلافات را از مسیر مقابله‌ای به مسیر حل و سازوی رابطه هدایت کنند.

• **شفافیت قانونی و فرایند تصمیم‌گیری:** مردم باید بدانند چه قواعدی اعمال می‌شوند و چرا. وقتی تصمیمی بدون اطلاع یا توضیح صادر می‌شود، حس بی‌عدالتی و بی‌اعتمادی ایجاد می‌کند.

• **دسترسی برابر به عدالت:** تفاوت بر خورد با افراد براساس جایگاه اجتماعی یا اقتصادی، هر قانونی را بی‌اثر می‌کند.

• **سرعت و کارآمدی رسیدگی:** وقتی مردم برای دریافت حقوق اولیه خود مجبورند هفته‌ها یا ماه‌ها درگیر روندهای طولانی و پرهزینه قضائی شوند، اعتماد تخریب می‌شود.

حقوق وقتی با اجرای درست و عادلانه همراه شود، احساس امنیت و پیش‌بینی‌پذیری ایجاد می‌کند. این، همان پیش‌شرطی است که جامعه برای بازسازی سرمایه اجتماعی نیاز دار.

سیاست؛ اتصال قانون به زندگی روزمره

حقوق بدون سیاست، روی کاغذ باقی می‌ماند. سیاست‌گذاری باید تضمین کند قانون عادلانه اجرا شود، منابع اجتماعی هدفمند مدیریت شوند و بحران‌ها پیشگیرانه مدیریت شوند. حمایت از خانواده‌ها، ایجاد خدمات آموزشی و بهداشتی پایدار، تأمین امنیت اقتصادی، و کاهش نابرابری، پیش‌شرط بازسازی اعتماد هستند. مثلا وقتی یک خانواده کم‌درآمد برای ثبت یک ملک یا دریافت کمک آموزشی فرزندش مجبور باشد روزها در ادارات سرگردان شود، حس می‌کند نهادها نه حامی، بلکه مانع هستند. سیاست‌های خوب، یعنی کوتاه‌کردن مسیر، ایجاد دسترسی آسان و کاهش هزینه روانی شهروندان.

بازسازی اعتماد؛ نقطه اتصال انسان و ساختار

بازسازی اعتماد فراتر از اصلاح قوانین یا سیاست‌ها، نیازمند درک عمیق از زندگی روزمره مردم است. وقتی شهروند حس کند صدایش شنیده می‌شود، تصمیم‌ها باورپذیر است و نهادها پاسخ‌گو هستند، اعتماد بازمی‌گردد. برای مثال، در مواقع بحران‌های طبیعی یا اقتصادی، هرچه اطلاع‌رسانی شفاف و حمایت‌های عملی ملموس باشد، اعتماد سریع‌تر ترمیم می‌شود. در مقابل، تأخیر در پاسخ، برخورد‌های تبعیض‌آمیز و بی‌توجهی به زندگی واقعی مردم، فرسایش اعتماد را سرعت می‌بخشد.

در پایان

ایران امروز در نقطه‌ای ایستاده که بازسازی اعتماد، نه یک انتخاب؛ بلکه ضرورت است. فرسایش سرمایه اجتماعی، نتیجه فشارهای اقتصادی، نابرابری، ناکارآمدی و فقدان شفافیت است. حقوق و سیاست می‌توانند هم‌زمان، چراغ راه ترمیم باشند؛ قانونی عادلانه، سبایستی پاسخ‌گو و نگاهی انسانی که زندگی واقعی مردم را در مرکز تصمیم‌ها قرار دهد. بدون این هم‌ترازی، اعتماد بازمی‌گردد و هزینه اجتماعی و اقتصادی هر بحران، سنگین‌تر خواهد شد. بازسازی اعتماد، سرمایه‌گذاری بر امنیت، آرامش و تاب‌آوری جامعه است؛ سرمایه‌ای که بی‌اعتبارشدن آن، فرسایش جامعه را به دنبال خواهد داشت.

افقی:

۱- بداخلاق- جذاب و زیبا- خسیس پس نمی‌دهد
۲- پدر علم زیست‌شناسی مدرن ایران- پیغمبر
۳- خرقة درویشی- همسر حضرت ابراهیم(ع)- تخریب‌کننده اموال عمومی
۴- بله انگلیسی- از جنگ‌های امام علی(ع)- سلسله آغامحمدخان
۵- قوم مغول- مجموعه‌شعری سروده فاضل نظری- نوعی بازی فکری با منشأ چینی
۶- آبادی در میان کویر- ستایش‌شده- عنصر مؤثر در تنظیم فعالیت‌های بدن
۷- عبادت‌کردن- نمایان و آشکار- عقیده
۸- دانه چرکی ریز روی پوست- جایی میان دوزخ و بهشت- هفتم
۹- یک نفر- پرستاری- پدر شعر ایتالیا
۱۰- بوی رطوبت- عیب و نقص چیزی را برطرف‌کردن- سرباز نیروی دریایی
۱۱- یقه- موتورسیکلت پرقدرت ورزشی- شکافتن قبر
۱۲- جمع مکسر بعد- اشاره به نزدیک- گشودن معما
۱۳- مناسب- پیشوا- تلاوت‌کننده قرآن
۱۴- کوشا- رماتی عاشقانه نوشته نیکلاس اسپارکس، نویسنده آمریکایی
۱۵- قومی ایرانی- به‌طور پنهانی و مخفیانه- ایراد

عمودی:

۱- سامان‌بخشی- دانشگاه مرکزی پکن- شرمنده
۲- نامبارکی- نمای ساختمان- پسوند شباهت
۳- زنانه
۴- برگزیدگان- بزرگ و سنگین- روان‌شدن دستگا‌ها و قطعات موتور خودرو نو
۵- بی‌ی در عصر جاهلی- بسیار آشکار- فرایازی
۶- بهترین وضعیت ممکن- خبرگزاری کار ایران- بله روسی
۷- لکام، افسار- فیلم جنایی کمدی ساخته استنلی دانن و بازی آدری هیوبرن- پرچم
۸- لیز و چسبناک- رفع

www.sharghdaily.com

اینترنت برای سومین بار در سال ۱۴۰۴ قطع شد

جنگ ۱۲روزه؛ نخستین شوک سال

پیش از دی‌ماه، در جریان جنگ ۱۲روزه ۱۴۰۴ نیز اینترنت محدود و برای نزدیک به پنج روز قطع شد. آن زمان، کسب‌وکارها تصور می‌کردند این محدودیت‌ها «موقتی» و «امنیتی» است و پس از پایان درگیری‌ها، شرایط به حالت عادی بازمی‌گردد. اما، تجربه نشان داد بازگشت به وضعیت پیشین، ساده نیست. اعتماد کاربران آسیب می‌بیند، مشتریان از دست می‌روند، کمپین‌های تبلیغاتی نیمه‌کاره می‌ماند و سرمایه در گردش شرکت‌ها تحلیل می‌رود. بسیاری از استارت‌آپ‌ها در آن دوره مجبور به تعدیل نیرو شدند تا هزینه‌ها را کنترل کنند. دی‌ماه وضعیت با قطع اینترنت بدتر هم شد. در گفت‌وگوی «شرق» با برخی از مدیران کسب‌وکارهای آنلاین آنها اعلام کردند در روزهایی که انتظار افزایش درآمد و فروش به خاطر نزدیکی به سال جدید را داشته‌اند، اختلال‌های شدید و محدودیت‌های بی‌سابقه روی اینترنت آنها را با کاهش بیش از ۵۰درصدی فروش مواجه کرده است. بسیاری از آنها از همان زمان قطعی اینترنت در دی‌ماه، برای کاهش خسارات دست به تعدیل نیرو زدند تا شرایط به سودشان تغییر کند.

بازگشت به دی‌ماه؛ وقتی اقتصاد دیجیتال فلج شد

دی‌ماه ۱۴۰۴، قطع سراسری اینترنت برای حدود ۲۰روز، فقط یک محدودیت ارتباطی نبود؛ یک خاموشی مطلق دیجیتال بود. اینترنت در قرن بیست‌ویکم، هم‌سنگ برق، آب و گاز، زیرساخت حیاتی است. خاموشی آن، زنجیره‌ای از فروپاشی ایجاد می‌کند. در قطع نزدیک به ۲۰روزه اینترنت گزارش‌های میدانی نشان می‌داد حدود ۸۰درصد دستگاه‌های عابربانک از کار افتاده‌اند. آتهایی هم که فعال بودند یا موجودی نداشتند یا نهایتاً کمتر از ۲۰۰ هزار تومان پرداخت می‌کردند. مردم برای خرید نان و اقلام ضروری به فروشگاه‌ها مراجعه کردند. فروشگاه‌های خرد

اینستاگرامی و تلگرامی که طی سال‌های اخیر به مهم‌ترین کانال درآمدی طبقات متوسط و پایین تبدیل شده بودند، عملاً تعطیل شدند. برآوردهای رسمی از خسارت روزانه اقتصاد دیجیتال در دی‌ماه، ارقامی نجومی را نشان می‌داد؛ صدها میلیارد تومان در روز برای هسته اقتصاد دیجیتال و هزاران میلیارد تومان برای اقتصاد کلان. در آن مقطع، هشدار داده شد با اشتغال مستقیم و غیرمستقیم میلیون‌ها نفر در این حوزه، دامنه وضعیت می‌تواند به ورشکستگی گسترده منجر شود. با این حال زخم آن دوره هنوز التیام نیافته بود که ۹ اسفند، بحران تازه‌ای آغاز شد و در اولین اقدام اینترنت کند و بعد قطع شد.

جدول ۵۲۷۷ طرح؛ بیژن گورانی

نشانه‌های نوشتاری ۱۳- سبز مایل به خاکستری- زره رفوزه- نام کوچک هیتلر- یک‌دوم چهره ۱۱- واقعی- نقاش نامدار اسپانیایی- صرفه‌جویی در مصرف از یک وظیفه ملی است ۱۲- دستور کار- سنگ چاقو تیزکنی- آن است- امانت- دامن چین‌دار قدیمی

حل سودوکو ۴۲۷۲

۷	۱	۲	۳	۹	۴	۶	۸	۵
۳	۹	۸	۱	۵	۶	۳	۷	۲
۵	۶	۳	۴	۸	۲	۱	۹	۷
۵	۶	۳	۴	۸	۲	۱	۹	۷
۳	۲	۱	۶	۷	۵	۴	۱	۸
۱	۸	۷	۳	۱	۷	۵	۶	۴
۸	۴	۶	۹	۱	۷	۵	۲	۳
۹	۷	۵	۲	۳	۴	۸	۶	۱
۲	۳	۱	۵	۶	۸	۷	۴	۹

۴	۶	۵	۱	۳	۸	۷	۲	۹
۸	۲	۱	۶	۵	۷	۳	۸	۴
۵	۳	۹	۷	۸	۲	۴	۶	۱
۲	۱	۵	۶	۳	۸	۷	۲	۹
۳	۸	۶	۵	۱	۷	۳	۸	۴
۹	۷	۵	۲	۳	۴	۸	۶	۱
۶	۳	۲	۵	۱	۷	۳	۸	۴
۱	۵	۸	۲	۴	۱	۷	۳	۶

حل جدول ۵۲۷۶

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۲	۱	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۳	۱	۲	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۴	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۶	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۷	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۸	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۹	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۱	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۳	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۴	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۵	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴

سودوکو سخت ۴۲۷۳

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو ساده ۴۲۷۳

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد سرگرمی می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

خبر

پیام‌های تبلیغاتی از رونمی‌روند

ایستنا: هرچند روش‌های بسیاری برای جلوگیری از ارسال پیامک‌های تبلیغاتی ارائه شده، اما به‌همان اندازه هم راه‌های دورزدن این روش‌ها ایجاد شده است. یکی از این آنها استفاده از پل‌های ارسال سیم‌کارتی است که هر بار با سبزدن سیم‌کارت‌های جدید، مانع از مسدودشدن کامل پیامک‌های مزاحم می‌شود. پیامک‌های تبلیغاتی انواع مختلفی دارند و از وعده برنده‌شدن در جشنواره‌های مختلف تا معرفی کسب‌وکار و محصولات شرکت‌ها را شامل می‌شوند؛ اگرچه این پیامک‌ها پیشینه‌ای طولانی دارند اما هر بار با روشی جلوی آنها گرفته شده است. همچنین ایجاد سامانه‌ای برای مقابله با پیامک‌هایی که سرشماره تبلیغاتی دارند، موجب شده ارسال‌کنندگان این پیامک‌ها به شماره‌های شخصی روی بیاورند که ساماندهی آنها، سخت‌تر از سایر پیامک‌هاست. پیامک‌های تبلیغاتی که از طریق سامانه‌های ارسال پیام کوتاه و با سرشماره‌های مختلف برای مشترکان تلفن همراه ارسال می‌شد، با ایجاد سامانه #۸۰۰ به‌طور مناسب ساماندهی شد. همچنین درباره پیامک‌هایی که از طریق سرشماره‌های شخصی ارسال می‌شوند هم اعلام شد با توجه به نیاز به ساماندهی پیامک‌های تبلیغاتی که با شماره‌های شخصی ارسال می‌شوند، ارتقای سامانه ۱۹۵ و راه‌اندازی بخش دریافت شکایات از طریق پیامک ضروری بود که مشترکان تلفن همراه در صورت لزوم بتوانند پیامک تبلیغاتی و شماره ارسال‌کننده را از طریق پیامک به این سامانه ۱۹۵ مسدود کنند. همچنین خطوط ارسال پیامک تمام اپراتورهای سامانه‌های پیامکی، به‌طور پیش‌فرض تبلیغاتی هستند و قابلیت ارسال پیامک به بلک‌لیست شماره موبایل‌هایی که جلوی دریافت پیامک‌های تبلیغاتی را بسته‌اند ندارند و باید برای ارسال به این شماره‌های مسدودشده، از خطوط خدماتی استفاده کرد. با وجود این، به نظر می‌رسد کسب‌وکارها حتی راه‌هایی برای دورزدن این سامانه دارند یا این‌طور نشان می‌دهند که می‌توانند پیامک‌هایی حتی به کاربرانی که پیامک‌های تبلیغاتی را مسدود کرده‌اند، ارسال کنند. به نظر می‌رسد سازوکار ارسال این پیامک‌های تبلیغاتی که از طریق سیم‌کارت ارسال می‌شود، مشخص نیست و اگرچه توسط پل پیامکی برای کاربران ارسال می‌شود، اما این مزیت را برای ارسال‌کننده دارد که با برخورداری از شماره‌های شخصی، سامانه‌های مسدودکردن پیامک‌های تبلیغاتی را دور بزند؛ موضوعی که رگولاتوری هنوز نتوانسته جلوی آن را بگیرد و علی‌رغم مسدودشدن چندین هزار سیم‌کارت، با سبزدن شماره‌های سیم‌کارتی جدید از سر گرفته شده است.